

پرسش ۳۴: معنای تکبیرة الاحرام در نماز

سؤال / ۳۴: ما معنى تكبيرة الإحرام في الصلاة، وما هي ميزة تكبيرة علي بن أبي طالب (ع)؟
پرسش ۳۴: معنای تکبیرة الاحرام در نماز چیست و ویژگی تکبیر علی بن ابی طالب (ع) چه می باشد؟

الجواب: التكبيرات للإحرام في الصلاة هي سبعة في الحقيقة، وليست واحدة وإن كان الإحرام بواحدة جائز، إذا أراد بها السبع تكبيرات المقارنة للسبع سماوات.

پاسخ: تکبیرهای احرام در نماز در واقع هفت تکبیر است و نه یکی، هر چند احرام با یک تکبیر جایز است؛ و مراد از هفت تکبیر، نظیر بودن با هفت آسمان می باشد. هر تکبیر به یک آسمان تعلق دارد.

وكل تكبيرة تتعلق بسما، فقول (الله أكبر) الأولى، أي إنّ الله أكبر من السماء الدنيا والأولى بكل ما فيها من خير وشر وتفاصيل مهما عظمت.
عبارت «الله أكبر» نخست، یعنی خداوند بزرگ تر است از آسمان دنیا و نخست و هرچه از خیر و شر در آن و تمام تفصیلی که در آن هست - هر چقدر هم که باعظمت باشد-

فأنت إذا عرفت أنّ الأرض بكل سعتها هي كحبة رمل في صحراء بالنسبة للمجرة، وأنّ المجرة هي كحبة رمل بالنسبة للكون الجسماني، وأنّ السماء الدنيا هي حبة رمل في صحراء بالنسبة للسماء الثانية، وهكذا حتى يصغر في عينك كل ما سوى الله، ويكبر في نفسك الله سبحانه وتعالى شأنه، فتعلم أنه لا يوصف.

اگر توجه داشته باشی که زمین با همه‌ی فراخی‌اش، در مقایسه با کهکشان همچون دانه‌ای شن در صحرا و کهکشان در مقایسه با جهان جسمانی مانند دانه‌ای شن در صحرا است، و آسمان دنیا در قیاس با آسمان دوم مانند دانه‌ای شن در صحرا است و این تناسب همین‌طور ادامه دارد، چنین نگرشی هر چیزی به غیر از خداوند را در دیده‌ات کوچک و ناچیز می‌نماید و در نفست خداوند متعال را با عظمت می‌گرداند تا بدانی که او قابل وصف نیست.

وتكبيره علي (ع) بحسب معرفته لله سبحانه وتعالى، وهو أعظم خلق الله معرفة بالله بعد محمد . وكلمة زادت المعرفة بالله زاد شأن الذكر لله، فعلي (ع) يعرف من يكبر، ولو حمل الخلق ما يعرف لما احتملوه.

تکبیر علی (ع) بر اساس شناخت و معرفت او به خدای سبحان می‌باشد و ایشان پس از حضرت محمد (ص)، در میان خلق خدا بیش‌ترین شناخت را نسبت به خداوند دارد، و هرچه معرفت نسبت به خداوند بیش‌تر شود، شأن و مقام ذکر خداوند نیز بیش‌تر می‌گردد. علی (ع) می‌داند تکبیر چه کسی را می‌گوید و اگر می‌خواست آن‌چه را که می‌شناسد به خلائق منتقل کند، تاب آن را نمی‌آوردند.

وقد قال (ع) ما معناه: (انطويت على مكنون علم لو بحت به لاضطربتم اضطراب الأرشية في الطوى البعيدة) ([116]).

ایشان (ع) سخنی با این معنا دارد: «انطویت علی مکنون علم لو بحت به لاضطربتم اضطراب الأرشية فی الطوی البعيدة» ([117]) (از علوم و حوادث پنهانی آگاهی دارم که اگر بازگویم به لرزه می‌افتید، چون لرزیدن ریسمان در چاه‌های عمیق!).

والاضطراب: أي الحركة الاهتزازية، والأرشيّة: هو الحبل الذي يعلق به الدلو الذي يخرج الماء، والطوى البعيدة: أي البئر العميق. فإذا ألقى الدلو في البئر العميق اضطرب الحبل المعلق به كأنه أفعى تسير.

«اضطراب» یعنی به لرزه افتادن و «أرشيّه» طنابی است که دلوى که برای خارج کردن آب به کار می‌رود به آن آویخته می‌شود، و «الطوى البعيده» یعنی چاه عمیق. اگر دلو در چاه عمیق انداخته شود، ريسمانِ آویخته به آن دچار لرزش می‌شود؛ همانند یک افعی که به راه می‌افتد.

[116]- شرح نهج البلاغة لابن أبي الحديد: ج 1 ص 213.

[117]- شرح نهج البلاغه ابن ابى الحديد: ج 1 ص 213.